

i Livet, vil man finde, at Rekruteringen til mange Stillinger ikke foregaar af økonomiske Beregninger, men fordi de vedkommende have Lyst til, føle sig oplagte til eller begavede for den Vej, som de nu hellige sig til. Det er altsaa de Indvendinger, som Embedsstanden er fremkommen med i sit Andragende, og som man ikke kan kaste Vrag paa. Paa den anden Side er det ikke stærkt begrundet, og det kan ikke bevises stærkt nok til, at man kan støtte sig til det. Og jeg vil tilstaa, at de Indvendinger, jeg vil komme med, kan man gøre den samme Indsigelse imod.

Det, jeg mener, er, at Lovgivningen ikke i for høj Grad maa gribe ind i Embedsmændenes personlige Frihed, og det have vi ogsaa hidtil holdt paa her. Vore nordiske Broderlande, Sverige og Norge, have holdt paa akkurat det samme, at man maa ikke blande sig i Embedsmændenes Forhold yderligere, end det er nødvendigt, det vil sige, at man skal holde dem til at gøre, hvad de skulle, udføre deres Embede, passe paa ikke at komme ind i Forhold, der ikke tjene dem og derfor heller ikke Staten til Ære. Men videre skal man ikke blande sig i deres Forhold. Og man kan vistnok sige, at den Embedsmændsstand — og jeg kan ogsaa sige den Tjenestemændsstand — som er opvokset paa dette Princip, have vi haft Ære af. Det kan godt være, at der kan være lige saa dygtige Embedsmænd andre Steder. Men vi have for det første set en Ærlighed og Dannelse hos vore Embedsmænd, som søger sin Lige, og dernæst have vi fremfor alt set en Uafhængighed hos Embedsmændsstanden, en Uafhængighed af de overordnede, som man ikke noksom kan vurdere. Det er ikke længe siden, at vi saa Embedsmænd møde op i talrig Skare og harangere endog selve Konseilspræsidenten. Frimodigt sagde de deres Mening uden Hensyn til, at de vare Embedsmænd, og Embedsmænd, der kunne afskediges. Vi have set det i mange andre Tilfælde. Vi have set det i Rigsdagen, hvorfra ganske vist Embedsmændene som Rigsdagsmænd ikke kunne jages bort af Regeringen, men hvis de vare afhængige, vilde de ikke vove at træde op, som de have gjort det. Det have vi set baade nu og i gamle Dage.

Det lader sig ganske vist ikke bevise, at man ved at vedtage dette Lovforslag vilde gøre Skaar i Embedsmændenes Uafhængighed, at man derved fik en Embedsmændsstand som — lad mig for Resten sige det uden at nedsætte den — den præjisiske, en Embedsmændsstand, der vilde

være lydør for det mindste Vink fra og et udmærket Redskab for Regeringen, men som i ingen Henseende kunde være til Gavn og Beroligelse for Befolkningen, saaledes som en uafhængig Administration er det, men det er muligt, det er noget, jeg frygter, men som jeg, som sagt, ikke kan bevise. Jeg vil imidlertid fremhæve dette for de Herrer og i Forbindelse hermed gøre opmærksom paa, at man sagtens kan citere fremmed Lovgivning, men det afgør ikke noget. Jeg er altid stærkt imod denne Jevnføring, for den beviser som oftest ingen Ting, idet Forholdene for det meste paa et andet Punkt end det, hvor man sammenligner, ere forskellige. Embedsmændene have i deres Adresse meget rigtigt henvist til, at man kan for Eksempel sagtens sige, at i England maa Embedsmændene ikke have Bierhverv, for der er saa faa af dem, og de lønnes saa rigelig, at Sammenligningen ikke passer med vore Forhold. Paa samme Maade kan man sagtens sige, at man navnlig i Tyskland vil have Embedsmænd, der lukkes ude fra alle Bierhverv. Ligesom den katolske Kirke lukkede sine gejstlige ude fra Ægteskabet og sagde til dem: I skulle tjene Kirken, I maa ikke have med andet at gøre! siger man i Tyskland: Vore Embedsmænd skulle ikke have Blik for noget som helst andet end for Ministeren, Præsidenten o. s. v., kort sagt, deres foresatte. Jeg frygter for, at man, naar man kommer ind paa dette og griber ind i Embedsmændenes Privatliv og private Virksomhed, vanskelig vil kunne blive staaende derved. Vi se allerede — jeg ved ikke, om det er Tidens Aand; under alle Omstændigheder beklager jeg det —, hvorledes man, skønt Loven aldeles ikke paabyder noget om det, har begyndt i Praksis mange Steder at lade Embedsmændene bede om Tilladelse til at overtage en eller anden Bestilling, og saa faa de Tilladelsen dertil. Det har altid syntes mig underligt, for det forekommer mig, at naar Loven ikke paabyder noget om Tilladelse, skal man ikke nøde nogen til at hente denne Tilladelse eller ikke give den Tilladelse, der anmodes om. Men jeg spørger mig selv: Naar man nu først er begyndt med at gøre Embedsmændenes Forhold udenfor deres Embede — for det er jo det, man vil lovgive om — til Genstand for stadig Kontrol, hvorledes vil det saa kunne forhindres, at man gaar videre og f. Eks. ikke ønsker, at en Embedsmand optræder som Stiller for en Kandidat, der tilhører et andet Parti end Regeringspartiet, eller ikke ønsker, at han driver, hvad man kalder Agitation. Naar